

Diàleg, confrontació democràtica o enraonar

written by Josep M. Boixareu Vilaplana | 20 de febrer de 2020
Article publicat al 9 Nou el dilluns 17 de febrer de 2020.

En una democràcia tèrbola com la que vivim a l'Estat espanyol es propicia sovint un llenguatge singular destinat, per ignorància o intencionadament, a confondre l'opinió pública o l'adversari. Entre l'Estat espanyol i Catalunya hi ha un llarg i profund problema; per fi a Madrid hi ha un govern que ho ha acceptat i això ja és alguna cosa; veurem si és suficient, però era necessària.

Ara ja es parla de diàleg, però tots, inclosos els d'aquí, discrepen sobre com s'ha d'emprendre aquest diàleg. Diàleg és 'una conversa oberta entre dues o més persones'; així ho defineixen les nostres autoritats lingüístiques. Comencem essent rigorosos, ja veurem com acabarem. També es parla de confrontació democràtica, entre altres ho fa el president Torra. Tornem al rigor lingüístic: confrontació és l'acció d'acarar, d'oposar-se dos adversaris per a mesurar llurs forces'. És evident que en aquest cas no es tracta de mesurar forces físiques sinó les forces de la raó; d'això els catalans en diem enraonar. És clar, la majoria de polítics espanyols això no saben què vol dir. Llavors, s'hauran de moure en un llenguatge que tots entenguin.

Si el pur diàleg només consisteix a conversar, sembla que és insuficient per arribar a conclusions o acords. Cal una certa confrontació, proposar les idees de l'un davant de l'altre, democràticament, que, entre altres coses, vol dir amb respecte i empatia, però també amb claredat i sinceritat. I que d'aquesta sinceritat no en sorgeixi, d'entrada, cap trencament ni jocs de pressió per altres bandes. En aquest cas concret, és condició necessària que cessi tota mena de repressió i

persecució per part de l'Estat; no cal que ells ni nosaltres renunciem a les nostres idees ni a la llibertat d'expressió. Per la nostra part hauríem de limitar l'actuació al carrer a les manifestacions de caràcter més cultural, tradicional i commemoratiu; vull dir tals com l'Onze de Setembre, Sant Jordi, festes majors, homenatges i crec irrenunciable el Primer d'Octubre perquè, sense acceptar aquesta data com una fita en la nostra història més recent, n'oblidaríem els maltractats, perseguits, empresonats, exiliats protagonistes. L'Estat també l'hauria d'acceptar, la seva actuació de l'1-0 i posteriors i, en el seu moment, demanar perdó.

Si és un diàleg que permet i fa que les parts reflexionin es podrien aproximar posicions en un tema aparentment insoluble. Ara bé, una opinió personal: crec, sincerament i amb afany de pragmatisme, que, si bé no en les dues o tres primeres sessions, quan les converses hagin arrencat amb evident bona voluntat, serà imprescindible un secretari d'actes –digueu-ne com vulgueu, el nom fa la cosa– perquè quedi constància escrita de tot el que les parts o alguna de les parts demani. Naturalment aquest secretari d'actes haurà de ser una persona neutral i consensuada entre les parts. Al final, sigui feliç o no per a uns i altres, aquestes actes s'haurien de fer públiques: transparència i democràcia davant la ciutadania. Sóc conscient que hi pot haver negociacions d'amagat, secretes; això és inevitable. Essent inevitable no hi tinc res a dir. Seria inútil.

En aquest camp de la conversa, el diàleg o la confrontació democràtica hi ha un concepte molt interessant i a tenir en compte: la dialèctica, que Sòcrates entenia com un diàleg orientat a la recerca de la veritat; fantàstic i, potser, una mica utòpic... Però serveix de guia. Per a Plató, deixeble de Sòcrates i que gràcies a ell ens ha arribat el seu pensament per escrit, la dialèctica és la forma a través de la qual en la conversa l'ànima es purifica i passa de les opinions a la veritat. I, a Sòcrates, el van executar per cercar la veritat.

Si interpretéssim veritat com a justícia els clàssics serien tan actuals com vertaderament ho són.

SÒCRATES I PLATÓ

Dialèctica vol dir que el/els que culminen el procés obtenen com a recompensa veure el món pur i perfecte. Dialèctica també vol dir que rebutja la mística i implica un esforç fet a través de l'enteniment, com ho demostra el fet que les matemàtiques siguin la porta d'entrada al món de les formes pures. Perdoneu-me aquestes digressions, però resulta un camp molt atractiu que ajuda a reflexionar i entendre moltes coses. Quan era jove, Plató volia dedicar-se a la política, però aviat es va desencisar pel mal govern i la corrupció. Com en són, d'actuals, els clàssics! Amb vint-i-nou anys, va presenciar on ara és l'Àgora d'Atenes el judici al seu mestre Sòcrates, essent testimoni de la condemna a mort del més savi dels nostres homes, tal com ell diu. No és estrany que aquestes experiències portessin Plató a cercar un estat perfecte i just. El seu Diàleg més madur és La República, que inicia preguntant-se sobre què és la justícia.

Diàleg, conversa, confrontació democràtica, dialèctica. La filosofia serveix per fer-nos pensar, per reflexionar, però no per deixar de tocar de peus a terra. Què vull dir amb això? Doncs que hem de donar una oportunitat al diàleg. Pot ser l'última? Depèn de com vagin les coses. Som conscients que les nostres aspiracions són justes, però també que són difícils d'assumir per un estat de democràcia tèrbola. Que hi haurà uns altres a l'altra banda de la taula? Si no fos per això, no valdria la pena ni asseure-s'hi. Aquests altres, que encara duen, però, amagat el llast del 155; veurem si el llencen d'una vegada, si no, haurem de fer allò que deia mossèn Josep Maria Ballarín: "Alguna estrebada."